

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

**ПРЕДЛОГ ЗАКОН
ЗА ВРШЕЊЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАБОТИ**

ВОВЕД

I. Оцена на состојбите и причини за донесување на законот

Во Република Македонија професијата сметководител до 2002 година беше регулирана со Законот за сметководството 42/93, 48/93, 6/95, 32/98, 39/99 и 70/01 според кој секој субјект имаше обврска водењето на сметководството да го довери на стручно лице-одговорен сметководител.

Во 2002 година Законот за сметководство беше укинат, така што во моментот сметководство на трговските друштва вршат интерни служби или надворешни сметководители или сметководствени бироа. Критериумите за вршење сметководствени услуги не се законски дефинирани. Од друга страна, обврска да осигура стручно и квалитетно водење на сметководствените работи има законскиот претставник на правното лице, и тој самостојно одлучува на кој начин ќе ја утврди професионалната способност на сметководителот кој сака да го вработи односно да ги користи неговите услуги. Индивидуалниот начин на утврдување на професионалната способност на сметководителот во праксата не може да гарантира исти критериуми за признавање на припадноста на некое лице на сметководствената професија, и придонесува за неизвесен развој и унапредување на оваа професија. Лицата кои вршат сметководствени работи немаат законска одговорност во поглед на правилното водење на сметководството, ниту обврска со потпис да ја потврдат точноста на годишна сметка и финансиските извештаи и нивната усогласеност со законските одредби. Професионалната едукација и почитувањето на општо прифатените етички принципи на професијата, како потврда за висок квалитет на работење и на јавната доверба во професијата е самостоен избор на сметководителите.

Сметководителите и сметководствените бироа своите интереси ги остваруваат преку членување во здруженија. Здружувањето најчесто е на локално ниво, и не постои професионално тело кое на национално ниво ќе има надлежност да ја унапредува професијата, спроведува професионални испити, организира професионални обуки, следи примената на етичките стандарди и поведува дисциплински постапки.

Нерегулираните односи и непостоењето на правила при извршување на оваа професија доведува до нелојална конкуренција и до намалување на квалитетот и дисциплината во работата.

Имајќи го во предвид горенаведеното, се оцени дека е неопходно да се предложи Законот за вршење сметководствени работи.

II. Цели, начела и основни решенија на предлогот на закон

Со донесување на Законот за вршење сметководствени работи ќе се регулира сметководствената професија во Република Македонија.

Со Законот се утврдуваат критериумите кои физичките и правните лица треба да ги исполнат за да стекнат право да вршат сметководствените работи. Се

пропишува постапката и условите за полагање на испит за стекнување на уверение за сметководител и овластен сметководител и се утврдува право трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото да можат да вршат сметководствени работи по добивање на лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија.

Податоците за регистрираните Вршители на сметководствени работи, трговците поединци-сметководители, трговците поединци-овластени сметководители и друштвата за вршење сметководствени работи ќе бидат евидентирани во Регистрите кои ќе бидат јавно достапни на веб страницата на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, и истите континуирано ќе се ажурираат.

Со цел обезбедување сметководствени услуги со висок квалитет во интерес на јавноста, сметководителите и овластените сметководители ќе имаат обврска континуирано професионално да се усовршуваат и нивното работење ќе биде предмет на надзор од страна на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија. Во случај на сторена повреда на Законот, организациските и оперативните акти на Институтот и Кодексот на етика на професионалните сметководители на IFAC против сметководителот односно овластениот сметководител ќе се поведе дисциплинска постапка и ќе се изрече дисциплинска мерка, а против трговските друштва кои вршат сметководствени работи се изрече прекршок или ќе се одземе лиценцата

Заради унапредување и развој на сметководствената професија во Република Македонија со Законот се дава основ за формирање на Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, како единствено професионално тело на национално ниво. Воедно, со Законот се утврдуваат неговите надлежности, организациската поставеност, начинот на финансирање и надзорот на неговата работа од страна на Министерството за финансии.

III.Оцена на финансиските последици од предлогот на закон врз Буџетот и другите јавни финансиски средства

Донесувањето на Предлог на Законот за вршење на сметководствени работи нема да предизвика финансиски последици врз Буџетот на Република Македонија и другите јавни финансиски средства.

IV.Процена на финансиските средства потребни за спроведување на законот и начинот на нивното обезбедување, како и податоци за тоа дали спроведувањето на законот повлекува материјални обврски за одделни субјекти

Спроведувањето на предложениот Законот не повлекува обезбедување на финансиски средства и повлекува материјални обврски за одделни субјекти.

Физичките лица кои ги исполнуваат условите за добивање уверение за сметководител односно овластен сметководител издадено од министерот за финансии ќе имаат обврска да уплатат административна такса за добивање на уверението.

По основањето на Институтот физичките лица кои сакаат да полагаат испит за стекнување уверение за сметководител односно овластен сметководител ќе биде потребно да платат надоместок за полагање на испитот. Членовите на Институтот ќе имаат обврска за плаќање на годишна членарина, надоместок за континуирана професионална едукација и парична казна во висина до две просечни месечни нето плати исплатени по вработен во Република Македонија во случај на дисциплинска повреда. Исто така, во случај на сторен прекршок од страна на сметководител односно овластен сметководител, со Законот се утврдуваат глоби во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност.

Трговците поединци-сметководители, трговците поединци-овластени сметководители и друштвата за вршење сметководствени работи при стекнувањето на лиценца за работа ќе имаат обврска да уплатат надомест за издавање лиценца и да поднесат полиса за осигурување од штета при вршење професионална дејност која ќе треба годишно да ја обновуваат. Трговците поединци-сметководители, трговците поединци-овластени сметководители и друштвата за вршење сметководствени работи ќе имаат обврска за уплата на годишна членарина во Институтот и во случај на сторен прекршок со Законот утврдени се глоби во износ од 3.000 до 4.000 евра во денарска противвредност.

V. Усогласеност на предлогот на закон со правото на Европската унија

Предлог Законот не содржи ЕУ елементи.

VI. Потреба од донесување на подзаконски акти врз основа на овој закон

Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија има обврска да ги донесе сите подзаконски акти кои произлегуваат од законот.

ПРЕДЛОГ ЗАКОН ЗА ВРШЕЊЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАБОТИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите на вршење сметководствени работи, субјектите кои вршат сметководствени работи, условите за полагање на стручен испит за сметководител и овластен сметководител, надлежноста, организацијата и работењето на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, како и други прашања кои се однесуваат на вршењето сметководствени работи.

Дефиниции

Член 2

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Сметководствени работи“ се прибирање и обработка на податоци врз основа на сметководствени документи, подготовка и водење трговски/деловни книги и составување на годишна сметка и/или финансиски извештаи во согласност со закон;

2. „Обврзник за водење сметководство“ е физичко или правно лице кое има обврска да води трговски/деловни книги и да составува и презентира годишна сметка и/или финансиски извештаи во согласност со закон;

3. „Сметководител“ е физичко лице кое има уверение за сметководител од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и кое е регистрирано во Регистарот на сметководители;

4. „Овластен сметководител“ е физичко лице кое има уверение за овластен сметководител од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и кое е регистрирано во Регистарот на овластени сметководители;

5. „Стручен испит“ е испит кој се спроведува заради оценување на потребното стручно знаење за стекнување со уверение за сметководител односно овластен сметководител;

6. „Трговец поединец – сметководител“ е физичко лице кое е регистрирано согласно Законот за трговските друштва за вршење сметководствени работи, има добиено уверение за сметководител и лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на трговци поединци – сметководители;

7. „Трговец поединец – овластен сметководител“ е физичко лице кое е регистрирано согласно Законот за трговските друштва за вршење

сметководствени работи, има добиено уверение за овластен сметководител и лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на трговци поединци-овластени сметководители;

8. „Друштво за вршење сметководствени работи“ е трговско друштво кое е регистрирано согласно Законот за трговските друштва за вршење сметководствени работи, има добиено лиценца за работа од Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија и е регистрирано во Регистарот на друштва за вршење сметководствени работи;

9. „Вршител на сметководствени работи“ е сметководител и/или овластен сметководител;

10. „Регистар на сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за сметководителите и се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

11. „Регистар на овластени сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за овластените сметководители и се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

12. „Регистар на трговци поединци - сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за трговците поединци - сметководители и се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

13. „Регистар на трговци поединци - овластени сметководители“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за трговците поединци - овластени сметководители и се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

14. „Регистар на друштва за вршење сметководствени работи“ е книга за евиденција во која се содржани податоците за друштва за вршење сметководствени работи и се води во Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

15. „Дисциплинска повреда“ е непостапување или постапување стротивнона одредбите од овој закон, законите со кои се регулира водењето на сметководството, Кодексот на етика за професионални сметководители на IFAC и актите на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија;

16. „Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија“ е професионално здружение на сметководители и овластени сметководители основано согласно овој закон;

17. „МСФИ“ се Меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија;

18. „МСФИ за МСС“ се Меѓународни стандарди за финансиско известување за мали и средни субјекти објавени во Службен весник на Република Македонија;

19. „IFAC“ е Меѓународна федерација на сметководители;

20. „Континуирано професионално усовршување“ е постојано стручно усовршување со цел надградување на теоретските и практичните знаења и

вештини заради професионално и ефикасно вршење на сметководствените работи.

Член 3

(1)Сметководствените работи се вршат во согласност со овој закон, Законот за трговските друштва, Законот за сметководството за непрофитните организации и други прописи со кои се регулира водењето на сметководството.

(2)Вршителот на сметководствени работи е должен да постапува согласно овој и други закони и да ги почитува Кодексот на етика за професионални сметководители на IFAC и актите на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија.

II. ИНСТИТУТ НА СМЕТКОВОДИТЕЛИ И ОВЛАСТЕНИ СМЕТКОВОДИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 4

(1) Сметководителите и овластените сметководители на територијата на Република Македонија се организираат во Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија (во понатамошниот текст: Институт).

(2) Институтот има својство на правно лице. Статусот на правно лице го стекнува со упис во Регистарот на други правни лица кој се води кај Централниот регистар на Република Македонија.

(3) Институтот формира подружници на територијален принцип за една или повеќе единици на локална самоуправа. Подружниците немаат својство на правно лице.

(4)Административно-техничките работи поврзани со работењето на Институтот ги врши стручна служба на Институтот. Со стручната служба раководи секретар избран преку јавен оглас.

(5)Секретарот мора да има уверение за овластен сметководител и работно искуство од областа на сметководството од најмалку 3 години.

(6)Институтот има статут. Со статутот на Институтот особено се уредува: организацијата, управувањето, работењето, финансирањето и претставувањето на членовите во собранието.

Член 5

(1) Институтот особено ги врши следниве работи:

- 1) води Регистар на сметководители, Регистар на овластени сметководители, Регистар на трговци поединци-сметководители, Регистар на трговци - поединци овластени сметководители и Регистар на друштва за вршење сметководствени работи,
- 2)врши надзор над работењето на вршителите на сметководствени работи, трговеците поединци - сметководител и трговеците поединци - овластени сметководители и друштвата за вршење сметководствени работи,
- 3) организира и спроведува испит за стекнување на уверение за сметководител и уверение за овластен сметководител,
- 4) издава уверение за сметководител и уверение за овластен сметководител,
- 5) издава и одзема лиценци за работа на трговците поединци – сметководители, трговците - поединци овластени сметководители и друштвата за вршење сметководствени работи,
- 6) одлучува по барањата за одобрување на квалификација стекната во странство,
- 7) организира проверка на знаењето од областа на законската регулатива на Република Македонија релевантна за вршење на сметководствените работи, при одобрување на квалификација стекната во странство,
- 8) организира и спроведува обука за континуирано професионално усовршување,
- 9) ја следи примената на Кодексот на етика за професионални сметководители на IFAC,
- 10) ги преведува МСФИ и МСФИ за МСС,
- 11) соработува со други професионални тела во Република Македонија и во странство и
- 12)врши други работи утврдени со овој закон.

Член 6

(1)Институтот средствата за финансирање на своето работење ги обезбедува од следните извори:

- 1) годишни членарини од вршители на сметководствени работи, трговеците поединци - сметководители и трговеците поединци - овластени сметководители и друштвата за вршење сметководствени работи,
- 2) надомести за издавање на лиценци за работа,
- 3)надомести за полагање испит за стекнување уверение за сметководител и овластен сметководител,
- 4)надомести од спроведување на континуираното професионално усовршување,
- 5) приходи од продажба на стручни публикации,
- 6) донации,
- 7)наплатени парични казни за изречени дисциплински мерки и
- 8)други приходи утврдени со статутот.

(2) Институтот обезбедените средства ги користи за остварување на надлежностите на Институтот утврдени со овој закон, статутот и годишниот финансиски план.

(3) Нереализираните средства од годишниот финансиски план од тековната години се пренесуваат во годишниот финансиски план за наредната година.

Член 7

(1) Органи на Институтот се собрание, надзорен одбор, управен одбор и претседател.

(2) Ако со овој закон поинаку не е уредено, организацијата, надлежноста, составот, начинот на избор и отповикување, правата и должностите на органите на Институтот се уредуваат со статутот и другите акти на Институтот.

(3) Заради остварување на надлежностите Институтот формира дисциплинска комисија, а може да формира и други постојани и повремени комисиии утврдени со статутот на Институтот.

(4) Членовите на комисиите се избираат од редот на членовите на Институтот.

Член 8

(1) Собранието на Институтот го сочинуваат сите сметководители и овластените сметководители. На собранието членовите ги претставуваат избрани претставници од подружниците на Институтот.

(2) Собранието ги има следните надлежности:

1) го донесува статутот и другите акти на Институтот и измените на истите,

2) ја утврдува висината на членарините,

3) ја утврдува висината на надоместците за издавање на лиценци за работа,

4) ја донесува програмата за полагање на испит за добивање уверение за сметководител односно овластен сметководител,

5) ја утврдува висината на надоместокот за полагање на испит за сметководител и овластен сметководител,

6) ги избира претседателот на Институтот и претседателот и членовите на надзорниот одбор и на комисиите,

7) ја донесува годишната програма за континуирано професионално усовршување,

8) го утврдува надместокот за континуирано професионално усовршување,

9) ја донесува годишната програма за надзор над работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи,

10) ја донесува годишната програма за работа и развој и годишниот финансиски план на Институтот заедно со писменото мислење по истите изготвено од надзорниот одбор,

11) ги усвојува годишната сметка и годишниот извештајот за работа на Институтот заедно со писменото мислење по истите изготвено од надзорниот одбор,

12) одлучува за формирање и престанок на подружници на Институтот,

13) го одобрува системот на плати за вработените и надоместоци за членовите на органите и комисиите на Институтот и

14) одлучува за други прашања во согласност со Статутот.

(3) Министерството за финансии дава согласност на актите од став 2 точки 1, 2,3,4,5,7,8,9,10 и 11 пред истите да бидат усвоени, утврдени или донесени од Собранието на Институтот.

(4) Собранието ги избира претседателот на Институтот и претседателот и членовите на надзорниот одбор и членовите на дисциплинската комисиите по претходно добиена согласност на министерот за финансии.

(5) Актите на Собранието се објавуваат на интернет страницата на Институтот наредниот ден од денот на усвојување односно донесување.

(6) Работата на Собранието се уредува со деловник за работа.

Член 9

(1) Собранието на Институтот редовно се состанува еднаш годишно, и тоа најдоцна до 31 март. Седниците на Собранието се одржуваат доколку присуствуваат најмалку половина од вкупниот број на избрани претставници од подружниците на Институтот. Одлуките Собранието ги носи со просто мнозинство од присутниот број на членови.

(2) Седниците на Собранието ги свикува претседателот на Институтот врз основа на одлука на управниот одбор или на писмено барање на најмалку 1/3 од избраните претставници од подружниците на Институтот.

(3) Доколку претседателот на Институтот не свика седница во рок од 30 дена од поднесеното писмено барање или од одлуката на управниот одбор седница ќе свика надзорниот одбор.

(4) Ако седница не свика надзорниот одбор седница на собранието свикува министерот за финансии. Седницата ја води министерот за финансии или лице овластено од него.

Член 10

(1) Надзорниот одбор го сочинуваат претседател и четири члена со мандат од три години, без право на повторен избор.

(2) Членовите на надзорниот одбор ги избира собранието на Институтот од редот на членовите на Институтот. Членовите на надзорниот одбор не можат да бидат членови на други органи и комисии на Институтот.

(3) Седниците на надзорниот одбор ги свикува и со нив претседава претседателот на надзорниот одбор.

(4) Доколку претседателот на надзорниот одбор од кои било причини не е во можност да ја врши функцијата или е отсутен, со состаноците на надзорниот одбор претседава член на надзорниот одбор избран со мнозинство гласови на присутните членови на надзорниот одбор.

(5) Надзорниот одбор одлуките ги донесува со јавно гласање и со мнозинство гласови од присутните членови.

(6) Надзорниот одбор ги има следните надлежности:

1) врши периодични контроли на материјалното и финансиското работење на Институтот,

2) ги избира и отповикува претседателот и членовите на управниот одбор по претходна согласност од министерот за финансии,

3) ја разгледува годишната програма за работа и развој и годишниот финансиски план и дава мислење по истата до собранието,

4) ја разгледува годишната сметка и годишниот извештај за работа на Институтот и дава мислење по истата до собранието.

5) го одобрува етичкиот кодекс на Институтот,

6) го одобрува деловникот за работа на управниот одбор,

7) ги разгледува извештаите за работењето на управниот одбор,

8) врши надзор и контрола над почитувањето и применувањето на законите, статутот и другите акти на Институтот,

9) предлага мерки кои треба да бидат превземени за спроведување и отстранување на неправилностите и незаконитостите во работата на Институтот и

10) врши други работи во согласност со Статутот.

(7) Сите органи и комисии на Институтот се должни да му обезбедат услови за работа на надзорниот одбор и да му ги стават на располагање сите потребни документи заради вршење на надзорот.

(8) Надзорниот одбор секоја година поднесува извештај за своето работење до Собранието на Институтот и до министерот за финансии.

Член 11

(1) Со Институтот управува управен одбор.

(2) Управниот одбор го сочинуваат претседател и најмалку два члена со мандат од пет години со право на повторен избор.

(3) Управниот одбор ги има следните надлежности:

1) ги подготвува и предлага организациските и оперативните акти на Институтот и нивните измени,

2) ја подготвува и предлага годишната програма за работа и развој на Институтот,

3) ја составува годишната сметка и годишниот извештај за работа на Институтот,

4) ја предлага висината на членарините,

5) ја предлага висината на надоместокот за издавање на лиценци за работа,

6) ја предлага висината на надоместокот за полагање на испит за сметководител и овластен сметководител,

7) одлучува за упис и бришење на членовите во регистрите на Институтот,

8) ја предлага годишната програма за континуирано професионално усовршување,

9) ја предлага годишната програма за надзор над работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи,

10) ја предлага програмата за полагање на испитот за добивање уверение за сметководител односно овластен сметководител,

11) ги разгледува извештаите од извршениот надзор над работењето и издава налог за отстранување на утврдените неправилности и незаконитости, покренува дисциплинска постапка или поднесува барање за поведување прекршочна постапка до надлежен суд,

12) издава и одзема лиценци за работа,

13) ги предлага членовите на комисиите,

14) го предлага системот на плати за вработените и надоместоците за членовите на органите и комисиите на Институтот,

15) одлучува за прием на донации,

16) се грижи за наплата на членарината,

17) ги извршува одлуките на Собранието на Институтот,

18) дава предлози и соработува со надлежните институции во врска со прописите од областа на сметководството и

19) врши други задачи во согласност со статутот на Институтот.

(4) Седница на управниот одбор свикува и со неа раководи претседателот на управниот одбор. Седница на управниот одбор може да се свика и на барање на дветретини од вкупниот број членови на управниот одбор.

(5) За полноважност на одлуките на управниот одбор потребно е на седницата да присуствуваат најмалку две третини од вкупниот број членови на управниот одбор. Одлуките се донесуваат со мнозинство гласови од присутните членови на управниот одбор. Со статутот на Институтот може да се утврди за кои случаи за полноважност на одлуката е потребно мнозинство на сите членови на управниот одбор.

(6) Во случај на спреченост на претседателот, неговите должности ги врши најстариот член на Управниот одбор.

(7) Одлуките на управниот одбор се објавуваат на интернет страницата на Институтот.

(8) Управниот одбор на секои три месеци до надзорниот одбор поднесува извештај за своето работење.

Член 12

(1) Претседателот на Институтот го претставува и застапува Институтот.

(2) Претседателот на Институтот ги има следните надлежности:
се грижи Институтот да работи согласно со закон,
ги извршува одлуките на собранието и управниот одбор на Институтот;
потпишува налози за исплата од сметката на Институтот и
врши други работи предвидени со статутот на Институтот.

(3) Претседателот на Институтот раководи со седниците на собранието на Институтот.

(4) За претседател на Институтот може да биде избрано лице кое ги исполнува следните услови:

- 1) има звање овластен сметководител;
- 2) има најмалку пет години работно искуство во вршење на сметководствени работи и
- 3) е државјанин на Република Македонија.

(5) Мандатот на претседателот е пет години со можност за повторен избор за уште еден мандат.

(6) Претседателот за својата работа му одговара на собранието.

(7) Претседателот на Институтот на секоја редовна седница на управниот одбор известува за своето работење за периодот од одржувањето на претходната седница.

(8) Предлог за отповикување на претседателот на Институтот до собранието поднесува најмалку половина од членовите на управниот одбор или 1/5 од избраните претставници во собранието.

Член 13

Претседателот на Институтот и членовите на управниот одбор и на надзорниот одбор ја вршат функцијата бесплатно, освен ако со статутот поинаку не е определено.

Член 14

Регистрите и досиејата кои се однесуваат на членовите на Институтот се чуваат трајно, додека останатите документи во врска со работењето на Институтот се чуваат десет години.

Член 15

Против сите одлуки на органите на Институтот со кои се одлучува за правата и должностите на сметководителот, овластениот сметководител, трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи може да се поведе управен спор во рок од 30 дена од приемот на одлуката.

Член 16

(1) Надзор над работењето на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија врши Министерството за финансии.

(2) Надзорот од став (1) на овој член опфаќа надзор над законитоста и ефикасноста во работењето.

(3) За вршење на надзорот министерот за финансии може да формира комисија.

(4) За спроведениот надзор се составува записник во кој се наведуваат констатираните неправилности и незаконитости и се даваат препораки за нивно отстранување.

(5) Министерот може со решение да го распушти управниот одбор и надзорниот одбор и да го разреши претседателот на Институтот ако при надзорот утврди повреда на закон или утврди неефикасност во работењето. Во решението министерот ќе определи рок за избор на нови органи на Институтот и ќе именува еден или повеќе овластени сметководители кои ќе ги вршат работите на управен одбор и претседател до изборот на новите органи.

III. УВЕРЕНИЕ ЗА СМЕТКОВОДИТЕЛ И ОВЛАСТЕН СМЕТКОВОДИТЕЛ И КОНТИНУИРАНО ПРОФЕСИОНАЛНО УСОВРШУВАЊЕ

Член 17

(1) Уверение за сметководител или овластен сметководител стекнува лице кое положило испит за сметководител или овластен сметководител.

Член 18

(1) Лицето кое сака да стекне уверение за сметководител или овластен сметководител до Институтот поднесува писмено барање за полагање на испит. Барањето се поднесува на образец пропишан од Институтот.

(2) Кон барањето за полагање на испит за стекнување уверение за сметководител задолжително се доставува:

- 1) доказ (уверение) за завршено средно економско образование и
- 2) доказ за уплата на надоместокот за полагање на испитот.

(3) Кон барањето за полагање на испит за стекнување уверение за овластен сметководител задолжително се доставува:

- 1) уверение за завршено високо образование од областа на економијата или бизнисот,
- 2) потврда од Агенцијата за вработување за работен стаж,
- 3) потврда од работодавач за најмалку три години работно искуство во вршење на сметководствени работи и
- 4) доказ за уплата на надоместокот за полагање на испитот.

(4) Документите од ставовите (2) и (3) на овој член се доставуваат во оригинал или во копија заверена на нотар.

(5) На лицата кои го положиле испитот за стекнување уверение за сметководител односно овластен сметководител Институтот им издава уверение за сметководител односно овластен сметководител во рок од петнаесет дена од денот кога го положиле испитот.

(6) Образецот за формата и содржината на уверението за сметководител односно овластен сметководител го пропишува Институтот.

Член 19

(1) Сметководствени работи во Република Македонија може да врши и лице кое има стекнато квалификација за сметководител односно овластен сметководител во странство доколку:

- 1) квалификацијата стекната во странство е со стандарди не пониски од стандардите утврдени со актите на Институтот и

2) успешно ги положи испитите спроведени од Институтот со кои се обезбедува дека има адекватно знаење од областа на законската регулатива во Република Македонија релевантна за вршење на сметководствени работи.

(2) Барањата за одобрување на квалификација за сметководител односно овластен сметководител стекната во странство и потребната документација се доставуваат до Институтот а се одобруваат од Управниот одбор на Институтот.

(3) По исполнување на условите од став (1) на овој член Институтот го запишува лицето во соодветниот регистар.

(4) Постапката и потребната документација за одобрување на квалификација за сметководител односно овластен сметководител од странство ги утврдува управниот одбор на Институтот.

Член 20

(1) Лицето кое стекнало уверение за сметководител односно овластен сметководител стекнува право на вршење на дејност со уписот во Регистарот на сметководители односно Регистарот на овластени сметководители.

(2) Упис во регистрите од став (1) на овој член врши Институтот врз основа на писмено барање поднесено на пропишан образец кон кое задолжително се приложуваат следните документи:

- 1) уверение за сметководител односно овластен сметководител во копија и
- 2) потврда од Централен Регистар на Република Македонија дека не му е изречена мерка забрана за вршење на професија, дејност или должност, во оригинал или копија заверена на нотар и
- 3) доказ за уплата на членарина.

(3) Институтот е должен да го изврши уписот во регистарот од став (1) на овој член во рок од два дена од денот на поднесување на комплетното барање.

(4) Формата и содржината на образецот од став (2) на овој член ја пропишува Институтот.

(5) Лицето од став (1) на овој член барањето за упис во регистарот го поднеува во рок од шест (6) месеци од денот на стекнување на уверението за сметководител односно овластен сметководител, во спротивност истото го губи правото на упис во регистарот.

(6) Управниот одбор на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија го уредува начинот и постапката за повторно стекнување право на упис во регистарот.

Член 21

(1) Заради надградување на знаењето во областа на сметководството сметководителите се должни да посетат обука за континуирано професионално усовршување од најмалку 90 часа за период од три години, при што најмалку 20 часа во текот на една година.

(2) Заради надградување на знаењето во областа на сметководството овластените сметководители се должни да посетат обука за континуирано професионално усовршување од најмалку 120 часа за период од три години, при што најмалку 20 часа во текот на една година.

(3) Обуката од ставовите (1) и (2) на овој член ја организира и спроведува Институтот самостојно или во соработка со други правни лица кои најмалку 3 години вршат услуги на сметководствено, економско, финансиско или даночно советување.

(4) Институтот признава обука спроведена од правни лица кои најмалку 3 години вршат услуги на сметководствено, економско, финансиско или даночно советување доколу истата е во согласност со Програмата за континуирано професионално усовршување и доколку Институтот дал претходна согласност на содржината на обуката.

IV. ВРШЕЊЕ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАБОТИ

Член 22

(1) Сметководствени работи може да врши сметководител и/или овластен сметководител кој добил соодветно уверение од Институтот и е регистриран во соодветниот регистар на Институтот.

(2) Сметководителот води трговски/деловни книги за сите обврзници за водење на сметководство и составува и потпишува годишна сметка за трговци поединци и здруженија и фондации.

(3) Овластениот сметководител води трговски/деловни книги и/или составува и потпишува годишна сметка и/или финансиски извештаи за сите обврзници за водење на сметководство.

(4) За вршење на сметководствени работи обврзникот за водење сметководство може да вработи сметководител и/или овластен сметководител или со договор за вршење на сметководствени работи да ангажира трговец поединец – сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи.

(5) Трговец поединец – сметководител може да врши сметководствени работи за трговци поединци и здруженија и фондации.

(6) Трговец поединец - овластен сметководител може да врши сметководствени работи за трговци поединци, здруженија на граѓани и фондации и други непрофитни организации и друштва со ограничена одговорност.

(7) Друштво за вршење на сметководствени работи може да врши сметководствени работи за сите обврзници за водење на сметководство.

(8) Друштвото за вршење сметководствени работи мора да има вработено најмалку два сметководители и еден овластен сметководител.

Член 23

(1) Трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото можат да вршат сметководствени работи по добивање на лиценца за работа од Институтот и запишување во соодветниот регистар.

(2) За добивање лиценца за работа до Институтот се поднесува писмено барање на пропишан образец. Кон барањето задолжително се приложува:

1) решение за упис на трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител, односно друштвото за вршење сметководствени работи во Трговскиот регистар кај Централниот регистар на Република Македонија,

2) список на лица вработени како сметководители и овластени сметководители со регистарски број под кој се запишани во соодветниот регистар кај Институтот,

3) потврда од Централен регистар на Република Македонија дека не е евидентиран во Регистарот на физички и правни лица на кои им е изречена санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност и привремена забрана за вршење на одделна дејност,

4) потврда од Централниот регистар на Република Македонија дека не е евидентиран во Регистарот на споредни казни за сторени кривични дела на правни лица кај Централниот регистар на Република Македонија,

5) доказ за осигурување од штета при вршење на професионална дејност (сметководствени работи) и тоа за трговец поединец-сметководител на износ од најмалку 2.000 евра, за трговец поединец-овластен сметководител на износ од најмалку 5.000 евра и за друштво за вршење сметководствени работи на износ од најмалку 20.000 евра и

6) доказ за уплатен надомест за издавање лиценца за работа.

(3) Документите од став (2) на овој член се доставуваат во оригинал или во копија заверена на нотар.

(4) Институтот е должен да издаде лиценца во рок од 15 дена од денот на

поднесување на комплетното барање

(5) Институтот со решение го одбива барањето за издавање лиценца доколку барањето е некомплетно или не се исполнети условите од став 2 на овој член и член 22 став (8) од овој закон. Решението со кое се одбива барањето мора да биде образложено.

(6) Формата и содржината на образецот од став (2) на овој член ја пропишува Институтот.

Член 24

Сметководствени работи може да врши и странско физичко или правно лице од државите членки на Европската унија кое ги исполнува условите за вршење сметководствени работи во земјата во која се регистрирани.

Член 25

Трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи се должни најдоцна до 31 јануари во тековната година да му достават на Институтот список на лица вработени како сметководители и овластени сметководители со регистарски број под кој се запишани во соодветниот регистар кај Институтот и доказ за осигурување од штета при вршење на професионална дејност во износ утврден во член 23 став (2) точка 5) од овој закон.

Член 26

(1) Институтот во секое време со решение ја одзема лиценцата на трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи ако:

- 1) лиценцата е издадена врз основа на неточни податоци,
- 2) повеќе не се исполнети условите врз основа на кои е издадена лиценцата,
- 3) ако е покрената стечајна постапка или се спроведува ликвидација на друштвото
- 4) трајно се избрише од соодветниот регистар и
- 5) во други случаи определени со закон.

(2) Примерок од решението од став (1) на овој член се доставува до Централниот регистар на Република Македонија.

Член 27

(1) Институтот по издавањето на лиценцата за работа го впишува трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и

друштвото за вршење сметководствени работи во соодветниот регистар кој се води кај Институтот.

(2) За упис во соодветниот регистар трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи до Институтот поднесува писмено барање за упис во регистарот на образец пропишан од Институтот. Кон барањето задолжително се приложува копија од лиценцата за работа.

(3) Институтот е должен да го изврши уписот во соодветниот регистар во рок од два дена од денот на поднесување на барањето.

Член 28

(1) За вршење на сметководствени работи се склучува договор во писмена форма со кој се уредуваат меѓусебните права и обврски меѓу обврзникот за водење сметководство и трговецот поединец односно друштвото за вршење сметководствени работи.

(2) Трговецот поединец односно друштвото за вршење сметководствени работи не смее договорените работи да ги отстапи на друг трговец поединец односно друштво за вршење сметководствени работи, освен во случаите од член 33 став (1).

Член 29

Доверливите податоци до кои вршителот на сметководствени работи има пристап при вршење на сметководствените работи не смее да ги користи, да ги пренесува на трети лица или да овозможи нивно користење од страна на трети лица без претходно одобрение од имателот на податоците, освен во случаи утврдени со закон.

Член 30

(1) Сметководителот, овластениот сметководител, трговецот поединец-сметководител, трговецот поединец-овластен сметководител односно друштвото за вршење сметководствени работи се независни и самостојни во вршењето на сметководствените работи.

(2) Сметководствени работи не може да врши:

1) сметководител односно овластен сметководител кој е член на орган на управување или акционер односно вложувач кај обврзникот за водење сметководство,

2) трговец поединец-сметководител, трговец поединец-овластен сметководител односно друштво за вршење сметководствени работи кој е акционер или вложувач кај обврзникот за водење сметководство,

3) трговец поединец-сметководител, трговец поединец-овластен сметководител односно друштво за вршење сметководствени работи во кој обврзникот за водење сметководство е акционер, вложувач или основач.

V. РЕГИСТРИ

Член 31

(1) Институтот води Регистар на сметководители, Регистар на овластени сметководители и Регистар на трговци поединци - сметководители, трговци - поединци овластени сметководители и друштва за вршење сметководствени работи.

(2) Регистарот на сметководители и Регистарот на овластени сметководители особено ги содржи следниве податоци:

- 1) име и презиме и регистарски број на сметководителот односно овластениот сметководител,
- 2) датум на упис во регистарот,
- 3) назив, седиштето и контакт податоци на правниот субјект каде е вработен сметководителот односно овластениот сметководител и
- 4) изречени дисциплински мерки.

(3) Регистарот на трговци поединци - сметководители, трговци - поединци овластени сметководители и друштва за вршење сметководствени работи особено ги содржи следниве податоци:

- 1) назив, седиште, контакт податоци и регистарски број на трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи,
- 2) датум на упис во регистарот и
- 3) изречени дисциплински мерки.

(4) Сметководителот, овластениот сметководител, трговецот поединец - сметководител, трговецот поединец овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи се должни да го известат Институтот за сите промени во врска со податоците содржани во регистарот во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената.

(5) Институтот податоците од регистрите од став (1) на овој член ги објавува на својата веб страница, и истите континуирано ги ажурира.

Член 32

(1) Сметководителот односно овластениот сметководител се брише од соодветниот регистар:

- 1) на сопствено барање,

- 2) доколку при уписот во регистарот дал невистините податоци,
- 3) доколку професионално не се усовршува,
- 4) е изречена дисциплинска мерка привремено бришење (доколку не ја плати годишната членарина),
- 5) е изречена дисциплинска мерка трајно бришење (доколку не ја плати годишната членарина),
- б) доколку е осуден со правосилна судска пресуда во врска со работењето,
- 7) доколку му се изрече мерка забрана за вршење на професија, дејност или должност,
- 8) ако му е одземена деловната способност и
- 9) во случај на смрт на сметководителот односно овластениот сметководител.

(2) Со бришење од регистарот сметководителот односно овластениот сметководител го губи правото за вршење на сметководствени работи, и тоа:

- 1) трајно во случаите од став (1) точки 1), 2), 5) и 8) на овој член,
- 2) за период од три години во случаите од став (1) точки 3) и 4) на овој член и
- 3) за периодот додека траат правните последици на судската пресуда односно додека трае забраната во случајот од став (1) точки 6) и 7).

(3) За бришење од соодветниот регистар управниот одбор на Институтот донесува решение. Решението мора да биде образложено.

Член 33

(1) Трговецот поединец – сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи се брише од соодветниот регистар:

- 1) на сопствено барање,
- 2) со одземање на лиценца,
- 3) не плати годишна членарина и
- 4) доколку е изречена мерка забрана за вршење на професија, дејност или должност

(2) Со бришење од регистарот трговецот поединец – сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи го губи правото за вршење на сметководствени работи, и тоа:

- 1) трајно во случаите од став (1) точки 1), и 2) на овој член,
- 2) во случајот од став (1) точка 3) на овој член до повторно исполнување на условите доколку истите ги исполни во рок од три месеци и трајно доколку не ги исполни во тој рок и
- 3) во случајот од став (1) точка 4) на овој член додека трае забраната.

(3) За бришење од соодветниот регистар Управниот одбор донесува решение. Решението мора да биде образложено.

VI. НАДЗОР

Член 34

(1) Надзор над вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец – сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи (во натамошниот текст: субјекти на надзор) врши Институтот.

(2) Надзорот од став (1) на овој член опфаќа контрола на:

1) усогласеноста на работењето со одредбите на овој закон и законите и подзаконските прописи со кои се регулира водењето на сметководството сметководството и

2) усогласеноста на нивното работење со актите на Институтот за исполнување на барањата на Кодексот на етика за професионалните сметководители на IFAC.

(3) Надзорот се врши согласно годишната програма на Институтот за надзор над работењето на вршителот на сметководствени работи, трговецот поединец – сметководител, трговецот поединец - овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи или на барање на заинтересирани страни.

(4) Надзорот од став (1) на овој член се спроведува на објективен и независен начин и со постапка која исклучува било каков судир на интереси меѓу лицето кое го спроведува надзорот и субјектот на надзорот.

(5) Надзорот од став (1) на овој член го вршат овластени сметководители вработени во Институтот со најмалку пет години работно искуство во вршењето на сметководствени работи.

(6) Лицето одговорно за надзор составува извештај за извршениот надзор во кој ги наведува своето мислење, утврдените неправилности и незаконитости и препораките за корективни дејства со рок за нивно отстранување.

(7) Извештајот од став (6) на овој член се доставува до субјектот на надзор, кој има право на приговор во рок од 5 дена од денот на приемот. Управниот одбор одлучува по приговорот во рок од пет дена од денот на приемот.

(8) Субјектот на надзор е должен во рокот одреден во налогот да ги отстрани утврдените неправилности и незаконитостите и до Институтот да поднесе извештај во кој ќе ги опише преземените мерки и ќе приложи документи и докази за отстранување на неправилностите и незаконитостите.

(9) По истекот на роковите од став (7) на овој член, Извештајот за извршениот надзор се објавува на веб страницата на Институтот.

(10) Институтот поблиску го уредува начинот и постапката на вршењето на надзорот.

Член 35

Врз основа на извештајот од спроведениот надзор од член 34, Управниот одбор на Институтот ги презема следните мерки:

- 1) покренување дисциплинска постапка против сметководителите и/или овластените сметководители и
- 2) поднесува барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен суд.

Член 36

Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Министерството за финансии.

VII. ДИСЦИПЛИНСКА ПОСТАПКА

Член 37

- (1) Дисциплинска постапка води Дисциплинска комисија.
- (2) Дисциплинска постапка се поведува на барање на Управниот одбор или по пријава од членовите на Институтот освен од членовите на Дисциплинската комисија.
- (3) За сторена дисциплинска повреда на вршител на сметководствени работи Дисциплинска комисијат може да му ги изрече следниве дисциплински мерки:
 - а) јавна опомена,
 - б) парична казна,
 - в) времено бришење од соодветниот регистар на Институтот и
 - г) трајно бришење од соодветниот регистар на Институтот.

Член 38

Дисциплинската мерка јавна опомена ќе му се изрече на сметководител односно овластен сметководител, ако:

- 1) не ги чува на соодветен и правилен начин трговските/деловните книги и останатата сметководствена документација утврдена со закон,
- 2) не присуствува на седниците на органите на подружницата на Институтот и/или на седниците на органите на Институтот, без писмено оправдание или претходна најава,

3) со своето однесување го нарушува угледот на сметководствената професија и

4) одбива или несовесно ги исполнува обврските определени со статутот и актите на Институтот.

Член 39

Дисциплинска мерка парчна казна во висина на една просечни месечни нето плати исплатени по вработен во Република Македонија ќе му се изрече на сметководителот односно овластениот сметководител кој ќе ја повтори повредата за која претходно му била изречена дисциплинска мерка јавна опомена.

Член 40

Дисциплинската мерка времено бришење од соодветниот регистар во траење од три години ќе му се изрече на сметководител и овластен сметководител, ако:

- 1) не ја почитува обврската за континуирано професионално усовршување во согласност со овој закон,
- 2) не ја плати годишната членарина,
- 3) не го извести Институтот за сите промени во врска со податоците содржани во соодветниот регистарот во согласност со овој закон и
- 4) предизвикува материјална штета на субјектот каде е вработен при вршењето на сметководствените работи.

Член 41

(1) Дисциплинската мерка трајно бришење од соодветниот регистар ќе му се изрече на сметководител и овластен сметководител за:

- 1) повреда на пропис за водење сметководство со што сериозно се загрозува објективноста на трговските/деловните книги кои ги води односно на годишната сметка и/или финансиските извештаи,
- 2) вршење сметководствени работи за времетраењето на временото исклучување од членство или на друг начин избегнување на мерката времено одземање на правото за вршење сметководствени работи,
- 3) преземање на мерки за спречување на перење пари и други приноси од казниви дела,
- 4) примање на подароци или друг вид корист или поставување на личниот финансиски интерес во судир со положбата и статусот на вршителот на сметководствени работи,
- 5) оддавање класифицирана информација со степен на тајност определена согласно со закон и
- 6) одбивање да се даде или давање на неточни податоци на државните органи, правните лица и на граѓаните, доколку давањето на податоци е пропишано со закон.

Член 42

(1) Доколку во водење на дисциплинската постапка, дисциплинската комисија стекне сознанија дека е извршено кривично дело за дејствијата за кои се води постапката, ќе ја прекине постапката и ќе поднесе пријава до надлежниот орган за постапување.

(2) На ист начин дисциплинската комисија ќе постапи и ако има сознанија за корупција на вршител на сметководствени работи.

Член 43

(1) Поведувањето на дисциплинска постапка застарува во рок од две години од денот на сторување, или во рок од една година од дознавање за повредата при вршење на надзор.

(2) Ако дисциплинската повреда повлекува и кривична одговорност, дисциплинската постапка за утврдување на одговорноста на вршителот на сметководствени работи застарува во рок од две години од денот на дознавањето за повредата.

Член 44

(1) Дисциплинската комисија донесува:

- одлука со која вршителот на сметководствени работи се ослободува од одговорност дека сторил дисциплинска повреда и

- одлука со која вршителот на сметководствени работи се огласува за виновен за сторена дисциплинска повреда и му се изрекува дисциплинска мерка.

(2) Против одлуката на дисциплинската комисија со која се изрекува дисциплинска мерка, вршителот на сметководствени работи има право на поведување на управен спор.

Член 45

(1) Одлуката донесена во дисциплинска постапка ја извршува претседателот на Институтот и истата се објавуваат на веб страната и се запишува во соодветниот регистар.

(2) Дисциплинската мерка јавна опомена се брише од соодветниот регистар на Институтот и од веб страната на Институтот по истекот на една година од нејзиниот упис.

(3) Дисциплинската мерка парична казна ќе се избрише од соодветниот регистар на Институтот и од веб страната на Институтот по истекот на две години од нејзиниот упис.

(4) Дисциплинската мерка времено исклучување од членство во Институтот ќе се избрише од соодветниот регистар на Институтот од веб страната на Институтот по истекот на три години од нејзиниот упис.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на сметководителот односно, овластениот сметководител, ако:

- 1) ја прекрши обврската за заштита на тајноста на податоците (член 29),
 - 2) врши сметководствени работи спротивно на член 30 став (2) точка 1),
 - 3) не го извести Институтот во согласност со одредбата од член 31 став (4)
- и
- 4) не постапи во согласност со член 34 став (8).

Член 48

(1) Глоба во износ од 3.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на трговец поединец сметководител, трговецот поединец овластен сметководител и друштвото за вршење сметководствени работи, ако:

- 1) не го исполнува условот од член 22 став (8) односно доколку сметководствените работи ги вршат лица кои не се сметководители и/или овластени сметководители,
 - 2) врши сметководствените работи во спротивност со член 22 ставови (6) и (7),
 - 3) вршењето на сметководствени работи го отстапи на друг трговец поединец односно друштво за вршење сметководствени работи (член 28 став 2),
 - 4) ја прекрши обврската за заштита на тајноста на податоците (член 29),
 - 5) врши сметководствени работи кај обврзник за водење сметководство во спротивност на член 30 став (2) точки 2) и 3),
 - 6) не го извести Институтот во согласност со одредбата од член 31 став (4)
- и
- 7) не постапи во согласност со член 34 став (8).

(2) За прекршокот од став (1) на овој член со глоба во износ од 1.000 до 2.000 денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во друштвото за вршење сметководствени услуги.

Член 49

(1) Глоба во износ од 5.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на Институтот, ако:

- 1) не ги извршува работите од член 5 став (1) од овој закон,
- 2) не побара согласност од Министерството за финансии во согласност со член 8 став (4) од овој закон,

3) не ги објавува актите на собранието на начин пропишан со член 8 став (5) од овој закон и

4) не преземе мерки по основ на утврдените недостатоци по извршената проверка на работењето (член 34 став 1) од овој закон .

2) За прекршоците од став (1) на овој член глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра ќе му се изрече и на претседателот на Институтот.

Член 50

(1) За прекршоците утврдени во членовите 48, 49 и 50 од овој закон прекршочна постапка води надлежен суд.

(2) Пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон, ќе се поведе постапка за порамнување согласно Законот за прекршоците.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 51

(1) Министерот за финансии врз основа на писмено барање го признава звањето сметководител на лицето кое ги исполнува следниве услови:

1) има средно образование и најмалку три години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

2) има вишо образование (прв степен) и најмалку две години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

3) има високо образование и најмалку една година работно искуство во вршење на сметководствени работи.

(2) Барањето мора да содржи докази дека лицето ги исполнува условите од став (1) на овој член.

(3) На лицето кое ги исполнува условите од став (1) на овој член, министерот за финансии му издава уверение за сметководител .

Член 52

(1) Министерот за финансии врз основа на писмено барање го признава звањето овластен сметководител на лицето кое ги исполнува следниве услови:

1) има средно образование и најмалку десет години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

2) има вишо образование (прв степен) и најмалку осум години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

3) има високо образование и најмалку три години работно искуство во вршење на сметководствени работи или

4) да има уверение за овластен ревизор и најмалку три години искуство во работа на вршење на работи на ревизија.

(2) Барањето од став (1) на овој член мора да содржи докази дека лицето ги исполнува условите од став (1) на овој член.

(3) На лицето кое ги исполнува условите од став (1) на овој член, министерот за финансии му издава уверение за овластен сметководител.

(4) Лицата од став (1) на овој член на кои им е признаено звањето овластен сметководител, стекнуваат право да полагаат испит за овластен сметководител.

Член 53

(1) Писмените барања од член 51 став (1) и член 52 став (1) се поднесуваат во период од шест месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

(2) Министерот за финансии уверенијата од член 51 став (3) и член 52 став (3) на овој закон ги издава во рок од триесет (30) дена од поднесувањето на барањето од став (1) на овој член.

(3) Уверенијата од член 51 став (3) и член 52 став (3) се со важност од 12 месеци од денот на издавањето.

Член 54

(1) До основање на Институтот подготвителните работи во врска со отпочнување на неговата работа ќе ги врши комисија формирана од министерот за финансии.

(2) Комисијата од став (1) на овој член е составена од претседател и десет члена. Претседателот и пет члена се од Министерството за финансии, и пет члена се од лицата на кои министерот за финансии им издал уверение за овластен сметководител.

(3) Комисијата од став (1) на овој член ги врши следните работи:

1) ги подготвува актите за основачкото собрание на Институтот и

2) го свикува основачкото собрание

(4) Основачкото собрание на Институтот на кое ќе се изберат органите и ќе се одобрат сите акти на Институтот ќе се одржи во рок од три месеци од денот на стапување во сила на овој закон.

(5) Основачкото собрание на Институтот го свикува и со него раководи претседателот на комисијата од став (1) на овој член.

Член 55

Управниот одбор на Институтот ќе се избере во рок од 15 дена од денот на одржување на основачкото собрание.

Член 56

(1) Регистарот на сметководители, Регистарот на овластени сметководители, Регистарот на трговци поединци - сметководители, Регистарот на трговци - поединци овластени сметководители и Регистарот на друштва за вршење сметководствени работи ќе се воспостават во рок од 4 месеци од основањето на Институтот.

(2) Вршителите на сметководствени работи кои добиле уверение од министерот за финансии се должни да поднесат барање за запишување во соодветниот регистар во рок 15 дена од денот на воспоставување на регистрите.

(3) Постојните правни лица кои се регистрирани за вршење сметководствени работи, се должни да се усогласат со одредбите на овој закон и да поднесат барање за запишување во соодветниот регистар во рок од шест месеци од денот на основање на Институтот.

Член 57

Првиот испит за стекнување на уверение за сметководител односно овластен сметководител ќе се спроведе во рок три месеци од денот на основање на Институтот.

Член 58

Одредбата од членот 24 од овој закон ќе започне да се применува со влезот на Република Македонија во Европската Унија.

Член 59

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. Објаснување на содржината на одредбите на предлогот на законот

Предлог законот содржи 10 Глави.

Во Глава I. Општи одредби, се дефинира предметот на уредување и дефинициите на одделни поими и кратенки кои се употребени во Законот.

Во Глава II. Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, се дава основ за формирање на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија, како професионално тело на сметководителите и овластените сметководители.

Институтот формира подружници на територијален принцип за една или повеќе единици на локална самоуправа. Подружниците немаат својство на правно лице.

Со членот 6 се утврдени изворите на средства за финансирање на законските надлежности на Институтот. Остварените финансиски средства Институтот ги користи само за извршување на законските надлежности.

Органите и телата на Институтот се уредени со член 7 до член 12 од Предлог законот. Органи на Институтот се: собрание, надзорен одбор, управен одбор и претседател. Тела на Институтот се дисциплинска комисија и други постојани и повремени комисии утврдени со статутот на Институтот.

Собранието е највисок орган на Институтот и го сочинуваат сите сметководители и овластени сметководители преку избрани претставници од подружниците на Институтот.

Со членовите 10, 11 и 12 се уредува составот, надлежностите и обврските на Надзорниот одбор, управниот одбор и претседателот на Институтот.

Министерството за финансии дава согласност на актите во надлежност на собранието пред истите да бидат усвоени од собранието на Институтот. Се дава можност седница на собранието да свика министерот за финансии, доколку истата не биде свикана од орган на Институтот во законски утврдениот рок.

Членот 16 го уредува надзорот над законитоста и ефикасноста во работењето на Институтот од страна на Министерството за финансии. Министерот може со решение да го распушти управниот одбор и надзорниот одбор и да го замени претседателот на Институтот ако при надзорот утврди повреда на закон или повреда на ефикасноста на работењето. Во решението министерот ќе определи рок за избор на нови органи на Институтот, а ќе именува еден или повеќе овластени сметководители кои привремено ќе ги вршат работите на управен одбор и претседател до изборот на новите органи.

Главата III (од член 17 до член 21) Уверение за сметководител и овластен сметководител и континуирано професионално усовршување, ги уредува критериумите и постапката за стекнување уверение за сметководител односно овластен сметководител, постапката за упис во регистарот на сметководители односно овластени сметководители и обврската на вршителите на

сметководствени работи за континуирано професионално усовршување. За полагање на испит за стекнување уверение за сметководител, лицето е потребно да има средно економско образование и не треба да има претходно работно искуство во вршење на сметководствени работи, додека за стекнување на уверение за сметководител, лицето е потребно да има високо образование од областа на економијата или бизнисот и најмалку 3 години претходно работно искуство во вршење на сметководствени работи.

Членот 21 го уредува задолжителниот број на часови на континуираното професионално усовршување за сметководителите и овластените сметководители. Непочитувањето на обврската за континуирано професионално усовршување претставува основ за бришење на членот на Институтот од соодветниот регистар. Заради поттикнување на квалитетот на професионалното усовршување се дава можност обуката, освен од Институтот да биде спроведена и од правни лица кои најмалку три години вршат услуги на сметководствен, економски, финансиски или даночен консалтинг.

Исто така, се дава можност лицата кои стекнале квалификација за сметководител односно овластен сметководител стекната во странство да можат преку полагање на соодветни испити спроведени од Институтот, да вршат сметководствени работи на територијата на Република Македонија.

Во Главата IV (од член 22 до член 30) Вршење сметководствени работи, се дефинираат физичките и правните лица кои можат да вршат сметководствени работи и обврзниците кај кои истите можат да вршат сметководствени работи. За вршење на сметководствени работи обврзникот за водење сметководство може да вработи сметководител и/или овластен сметководител или со договор за вршење на сметководствени работи да ангажира трговец поединец – сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи.

Трговец поединец – сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи правото за вршење на сметководствени работи го стекнува со уписот во соодветниот регистар кој се води кај Институтот односно со издавањето на лиценцата за работа од Институтот.

Членовите 23, 25, 26 и 27 ги уредуваат условите и постапката за упис во соодветниот регистар, како и околностите и постапката за одземање на лиценцата за работа на трговецот поединец – сметководител, трговецот-поединец овластен сметководител или друштвото за вршење на сметководствени работи.

Членот 24 дава можност по влегувањето на Република Македонија во Европската Унија, сметководствени работи да може да врши и странско физичко или правно лице од државите членки на Европската унија кое ги исполнува условите за вршење сметководствени работи во земјата во која се регистрирани.

Членот 30 ги утврдува случаите во кои постои конфликт на интереси и во кои случаи сметководителот, овластениот сметководител, трговец поединец –

сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи не смеат да вршат сметководствени работи.

Главата V. Регистри, ја уредува содржината на регистрите кои ги води Институтот, случаите во кои сметководителот, овластениот сметководител, трговец поединец – сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи се бришат од соодветниот регистар, постапката за бришење од регистрите и временскиот период за кој се губи правото за вршење сметководствени работи.

Главата VI. Надзор го уредуваат опфатот на надзорот над работењето на сметководителот, овластениот сметководител, трговец поединец – сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи кој го врши Институтот, и обврските и правата на субјектот на надзорот и Институтот врз основа на извештајот за извршениот надзор.

Со предлог одредбите од Главата VII. Дисциплинска постапка, се утврдува органот кој ја води дисциплинската постапка и мерките кои може да се изречат за сторена дисциплинска повреда и тоа: јавна опомена, парична казна, времено и трајно бришење од соодветниот регистар на Институтот. Законот ги дефинира дисциплинските мерки во зависност од тежината на дисциплинската повреда.

Одлуките донесени во дисциплинска постапка ги извршува претседателот на Институтот и истите се објавуваат на веб страната и се запишува во соодветниот регистар. Со член 44 се дефинирани и роковите за бришење на дисциплинска мерка од соодветниот регистар и од веб страната.

Министерството за финансии врши надзор над спроведувањето на одредбите на законот.

Главата VIII Прекршочни одредби се уредени прекршочните санкции спрема сметководителот, овластениот сметководител, трговец поединец – сметководител, трговец-поединец овластен сметководител или друштво за вршење на сметководствени работи во случај на непочитување на одредбите од законот.

Главата IX се содржи преодните и завршните одредби.

Заради создавање на критична маса на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија кои треба да го основаат Институтот, министерот за финансии ќе издава привремени уверенија за сметководител и овластен сметководител. Уверенијата ќе се издаваат шест месеци од денот на влегување во сила на Законот и ќе имаат важност 12 месеци од денот на издавањето. Уверенијата ќе се издаваат на лица кои ќе достават докази за соодветно образование и работно искуство.

Подготвителните активности за одржување на основачкото собрание на Институтот ќе ги врши комисија од 11 члена формирана од министерот за финансии. Основачкото собрание на Институтот ќе се одржи во рок од три месеци од денот на стапување во сила на законот, додека управниот одбор на Институтот ќе се избере во рок од 15 дена од денот на одржувањето на основачкото собрание.

Првиот испит за стекнување на уверение за сметководител односно овластен сметководител ќе се спроведе во рок три месеци од денот на основање на Институтот, додека регистрите во надлежност на Институтот ќе се воспостават во рок од 4 месеци од основањето на Институтот.

Постојните правни лица кои се регистрирани за вршење сметководствени работи, ќе имаат обврска да се усогласат со одредбите на законот и да се запишат во соодветниот регистар во рок од шест месеци од денот на основање на Институтот.

II. Меѓусебна поврзаност на решенијата содржани во предложените одредби

Предложените одредби се меѓусебно поврзани и како такви прават правна целина и се применливи.

III. Последици што ќе произлезат од предложените решенија

Со донесување на Законот за вршење сметководствени работи правото на вршење на сметководствени услуги во Република Македонија ќе се стекнува само со исполнување на критериумите дефинирани со Законот. Лицата кои вршат сметководствени работи ќе имаат законска одговорност во поглед на правилното водење на сметководството, и обврска со потпис да ја потврдат на точноста на годишна сметка и финансиските извештаи и нивната усогласеност со законските одредби. Сметководителите и овластените сметководители ќе имаат обврска за задолжителна професионална едукација и почитувањето на општо прифатените етички принципи на професијата.

Ќе се формира Институт на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија како единствено национално професионално тело со надлежност да ја унапредува професијата и овластување да спроведува испити за стекнување стручни звања, организира професионални обуки, го проверува работењето на вршителите на сметководствени услуги, ја следи примената на етичките стандарди и поведува дисциплински постапки.

